

Cinquena

FESTA BARROCA

Barceloneta

Figueres

Del 3 al 6 de febrer

La Barceloneta de 1753

Aquesta jornada cultural té per objectiu la posada en valor dels diferents escenaris que encara conservem a la Barceloneta, originaris de la fundació al 1753.

A través de diferents activitats es vol recordar, durant aquesta celebració, la construcció de la Barceloneta, origen de la nostra història com a barri.

Amb aquesta jornada es pretén també mostrar una visió del patrimoni cultural molt més propera i atractiva a veïns de totes les edats.

Una mica d'història...

El dia **3 de febrer de l'any 1753** es va posar la primera pedra la Barceloneta. El barri, construït de nova planta fora muralles de la ciutat, ha estat qualificat com un dels millors exemples de l'urbanisme barroc peninsular i europeu. Impulsat pel Marquès de la Mina, Capità General de Catalunya, el disseny de la nova població és obra de l'enginyer militar Juan Martin Zermeno, que projectà també del Castell de Sant Ferran (Figueres). La nova població de la Barceloneta es va idear com un barri uniforme, amb carrers que definien illes de deu cases amb dues grans places. En principi els edificis es conceberen com a habitatges unifamiliars, de planta baixa i primer pis.

Al 1755 amb part dels immobles ja construïts, per commemorar la finalització de les obres del Temple de Sant Miquel del Port s'organitza una gran festa, les cròniques parlen d'una setmana de fastuoses celebracions. Les festes barroques es descriuen com a: "... festes enlluernadores, plenes de colorit i de sorolls, d'elements populars i artístics. Festes atractives per a tots, potser els únics actes en què participaven conjuntament el poble i la noblesa..." L'escenari d'aquestes festes eren els propis carrers i places, adornades amb banderes, estendards i tapissos i amb posades en escena gairebé sempre espectaculars. Per tot això, dins del patrimoni, com a cultura viva de l'origen del barri, hem d'incloure la festa barroca.

Com era el món quan es fundà la Barceloneta?

El XVIII és "el segle de les llums", en contraposició a la foscor absolutista imperant fins el moment. En el moment en que es fundà la Barceloneta, a l'any 1753, la raó i la ciència prenen posició en el món de les idees, en els corrents artístics el barroc, encara que tardà, manté la seva influència a Catalunya. Al món es va publicar a França el primer volum de "La Enciclopedia" (1751). Jean Jacques Rousseau escriu el "Discurs sobre l'origen i els fonaments de la desigualtat entre els homes" (1754). Benjamin Franklin inventa el parallamps i descobreix que l'electricitat pot magnetitzar agulles (1752). Neix a Salzburg Wolfgang Amadeus Mozart (1759). S'obre al públic el Museu Britànic de Londres (1755). Neix a Sées (França) Nicolás Jacques Conté, que fabricarà el primer llapis modern (1755)... Tot plegat es forjaran grans i petits canvis que transformaran el món de l'època entre ells el naixement del nostre estimat barri.

El barri i els edificis patrimoni.

L'entramat d'edificis que va projectar Juan Martin Zermeno per a la nova població de la Barceloneta eren cases, que constaven de planta baixa i un sol pis, amb una porta centrada i dues finestres laterals en la planta baixa, i en la primera planta, un balcó central i dues finestres laterals. L'alçada de l'edifici era proporcional a l'amplada del carrer, de manera que la llum solar quedava sempre garantida a tot l'edifici. Les façanes, uniformes en la decoració tenien les cornises rematades amb frontons i hi destacaven en pedra els sòcols i les cantoneres.

Les danses barroques

Les danses barroques formen part de l'art coreogràfic dins la dansa. Seran una evolució de les danses cortesanes de l'època medieval i entre els segles XVI i XVIII es faran molt famoses a les corts europees, sobre tot a la cort de Lluís XIV, creador de la Real Escola de Música de París. En aquest espai tenen com objectiu fer un inventari recopilatori de tots els balls diferents que sorgiren en aquesta època. Les danses aniran molt lligades a l'evolució que també va experimentar la música barroca. Cada ball o dansa tenia d'acompanyant una música i una coreografia pròpia. Els estudiosos calculen que hi havien unes tres-centes coreografies diferents, tenien en comú totes elles les cinc posicions de passos, que actualment, encara s'ensenyen en les escoles de dansa clàssica.

L'esgrima

L'esgrima, avui en dia, és un esport olímpic, en el qual s'enfronten dos contrincants que han de intentar tocar-se amb un arma blanca, havent tres modalitats: sable, espasa i floret. Serà a partir de l'època barroca, quan experimenti tota una transformació, passant de ser un art de lluita a evolucionar cap una forma més esportiva, adaptant-se als ideals d'elegància i harmonia, i centrant més en els pes de l'espasa.

El teatre d'ombres

Les ombres xineses consisteix en col·locar una figura entre una font de llum i una pantalla o paret de manera que es projectin ombres que representen diferents éssers en moviment.

El seu origen és a la Xina, si bé ja les trobem a l'illa de Java fa més de cinc mil anys abans de la nostra era. En principi les figures eren de paper o de pell de cabra, de bou o d'ase, aguantades per un bastonet es podien moure mitjançant uns fils.

Al segle XVII és documentat a Itàlia, més endavant passà a França cap al segle XVIII, on tingué una gran anomenada al Théâtre de Séraphin al Palais-Royal de París, teatre que durà fins el 1870. Les ombres xineses arribaren a Barcelona al començament del segle XIX i constituïren una nova possibilitat de distracció a les reunions familiars on havien reeixit les sessions de sala i alcova.

Les màscares

Entre els segles XVI i XVIII es feren famosos, dins les corts europees els balls de màscares. Fins llavors aquest ornaments eren utilitzats com elements en rituals o festes cerimonials. No serà fins a aquest segles que la gent les farà servir com a divertiment i disfressa, en general de forma lúdica. Aquest tipus de balls combinaven dansa, música i disfresses.

La música Barroca

En el Barroc, les formes musicals evolucionen i s'aporten tres noves formes musicals d'interès per a la música coral: la òpera, l'oratori i la fuga. Les dues primeres requereixen cors, mentre que la tercera, culminació de l'art del contrapunt i és que adquireix la mateixa importància la música instrumental que la vocal. La música barroca serà un estil musical europeu que abasta tot el segle XVII i XVIII i durant aquest període s'estabilitzarà l'afinació dels instruments, l'harmonia, ritmes amb dissenys persistents i es pretén que la música s'assembli a la resta de les arts.

La gastronomia: la xocolata

La xocolata desfeta és una beguda de la qual ja parla amb entusiasme el baró de Maldà a “Calaix de Sastre”. Era una beguda que estava absolutament vedada per al poble i l’església ho considerava sospitós de ser pecaminós i es va intentar prohibir. Durant el barroc neix la figura del xocolater, una persona encarregada de fer tot el procés de preparació de la xocolata. Aviat es va popularitzar a la cort espanyola i entre els nobles i va ser, per tant, en aquella època, un element de distinció, el consum del qual caracteritzava a les classes acomodades. Només de manera limitada, com alguna cosa extraordinària, arribava a les classes populars.

La Barceloneta i el món

Es poden conèixer també altres obres contemporànies del barri dissenyades també per Juan Martín Zermeño. En aquesta ocasió afegeix a la festa el Castell de Sant Ferran que està considerat com la Fortalesa abaluartada més gran d'Europa i declarat Bé d'Interès Cultural, catalogat com a Monument Històric Artístic.

Què hem fet en les últimes edicions?

- <http://festabarrocabarceloneta1753.blogspot.com.es/>
- <http://www.btv.cat/btvnoticies/2014/02/02/barceloneta-festa-barroca/>
- <http://www.btv.cat/btvnoticies/2013/02/03/festabarrocabarcelonetareindica-origens/>
- <http://www.lavanguardia.com/monbarcelona/20130131/54364964243/la-barceloneta-rememora-els-seus-origens-amb-la-2a-edicio-de-la-festa-barroca.html>
- <http://www.elperiodico.cat/ca/noticias/barcelona/festabarrocabarceloneta-3058709>
- <http://www.elperiodico.com/es/noticias/barcelona/viaje-festivo-historia-3897818>

Calendari** febrer 2016

El dia 3	El dia 4	El dia 5	El dia 6
			10 a 20 h Mercat Barroc?. Pl. Poetà Boscà
		11:30 Visita guiada gratuïta. Castell de Sant Ferran (Figueres)	11 a 13 h Portes Obertes: Sant Miquel del Port *Torre del Rellotge * CB1761
			11 h Visita guiada, teatralitzada?. MHC
		17 h Taller i ball de màscares/esgrima. Equipament infantil Andera Dòria.?	17 h Concert barroc. Sant Miquel del Port
18 h Taller dansa. Centre Civic	18 h Taller d'ombres xineses. Biblioteca La Fraternitat.		
		19 h Conferència J Martin Zermeño/ Inauguració Expo Martin Zermeño ? CB1761	

Organitzen:

Taller d'Història de la Barceloneta.

Associació de Veïns de la Barceloneta. Vocalia d'educació i cultura.

Espais que participen:

Antic Far de Barcelona. Torre del Rellotge.

Biblioteca La Fraternitat Barceloneta.

Casa de la Barceloneta 1761.

Castell de Sant Ferran (Figueres).

Centre Cívic Barceloneta.

Museu d'Història de Catalunya.

Temple de Sant Miquel del Port.

Donen suport:

Agrupació de Comerciants i Industrials de la Barceloneta.

AMPA Alexandre Galí.

AMPA Ceip Mediterrània.

AMPA Sant Joan Baptista.

Comissió de la Festa Major Barceloneta.

Confraria de Pescadors de Barcelona.

Diari de la Barceloneta.

